

Blir du lönsam, lille vän?

»att i alla lägen se de allra mest utsattas värde i sin egen rätt«

Det är nu precis 40 år sedan Peter Tillbergs verk "Blir du lönsam, lille vän?" ställdes ut. Det var mitt i den radikala vänsterrörelsens heta tidevarv. Målningen som förställer fjärdeklassare i ett klassrum i Simrishamn väckte direkt reaktioner när den kom. Under årens lopp har målningen återkommit som referenspunkt i alla upptänkliga sammanhang om det så rört barnuppfostran, ledarskap eller ekonomi. Barnen sitter i prydliga rader, med armbågarna på bänkarna och gråa i ansiktet. Perspektivet är uppifrån, från någon som tittar ner på klassen och som möjligen kan bedöma barnens lönsamhetsgrad.

Jag kommer att tänka på tavlan när jag läser om kristdemokraternas förslag om barnomsorgspeng som kom för någon vecka sedan (sammanfattat i *Svenska Dagbladet* 1 februari 2012) och den debatt som följt därefter. Föräldrarna föreslås i kristdemokraternas förslag kunna bli egenföretagare för att ta hand om sina barn. Barnen tänks bli familjeföretagets huvudsakliga inkomstkälla. I en artikel någon dag senare svarade jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (*Svenska Dagbladet* 4 februari 2012). Hon var kritisk och menade att det är fel väg att gå att på detta sätt kommersialisera familjelivet. Samtidigt konstaterade hon att i dagens globaliserade värld är det inte naturtillgångar som konkurrensen handlar om utan "vilken kunskap folk besitter". I en krönika i Sveriges radios samhällsprogram *God morgon, världen!* analyserade Nina Björk vad hon såg som den bakomliggande ideologin (12 februari 2012). Hon konstaterade att i den konservativa idétraditionen har en grundbult varit att värna familjen. I den nyliberala traditionen är däremot marknadens frihet central och ett samhälles välfärd är avhängigt av möjligheten till vinst och tillväxt. Nina Björk frågade retoriskt om tanken hos kristdemokraterna varit att slå ihop familjevärde och marknadsvärde, och om inte något då gått förlorat på vägen. Istället för att säga att mitt barn är "min kärlek" eller "min mening" blir barnen istället "mitt företag".

Jag tror att diskussionen berör något verkligt viktigt, något som djupast sett handlar om synen på människan. Jämställdhetsministern Sabuni är kritisk mot att betrakta familjen som ett företag, men hon tydliggör samtidigt att människorna är den viktigaste konkurrensfaktorn på den globala marknaden. Utifrån det blir omhändertagandet av barnen och vilken kunskap de inhämtar betydelsefullt. Nina Björk talar i sin krönika om att vi mitt allt värnande av friheter förlorat vår frihet att leva utan tävlan, och vår frihet att se på barnen på något annat sätt än som inkomstkälla.

Det är uppenbart att frågor om situationen för barnen i vårt samhälle hamnat högt upp på den politiska dagordningen. Förutom kristdemokraternas och jämställdhetsministern inlägg kan den förre socialdemokratiska partiledaren Håkan Juholts utspel i mars 2011 om barnfattigdomen nämnas, och den ständiga politiska diskussionen om föräldraförsäkringens mamma- respektive pappamånader.

Kyrkornas röst kan här spela en viktig roll och därför är ärkebiskopens stora möte om barn och unga, som äger rum om ett drygt halvår (16-17 november 2012), så viktigt. Mötets tema utgår från FN:s konvention om barns rättigheter: *Barns kraft och förmåga*, att barnet är huvudperson i sitt eget liv, *Barn i utsatta situationer*, att barnets rättigheter kränks, och *Barnets rätt till andlig utveckling*.

I detta samhällsklimat, med kommersialisering och lönsamhetsvärdering av barn, är det kristna buskapet utmanande. Den radikala texten i Markus evangelium (kapitel 10) om Jesus möte med barnfamiljerna är ett uppfostrande exempel, med Jesu förhållningssätt där han gör barnen till förebilder i tro och att han i alla lägen ser de allra mest utsatta i samhället, och deras värde i sin egen rätt.

BOEL HÖSSJER SUNDMAN

